

Opština Istog

Ovaj prevod služi samo u cilju informisanja. Varijanta na engleskom jeziku je original i ima prednost

Izveštaj nezavisnih revizora

Za skupštinu opštine
Opština Istog, Kosovo

Priština, 29.01.2010

Angažovali smo se u reviziji finansijskih pregleda koji su u prilogu opštine Istog koje obuhvaćaju pregled primanja i isplata u gotovom novcu za završenu godinu 31.12.2008 godine, upoređenje budžeta sa aktuelnim iznosima kao i sažetak važnih politika računovodstva i ujedno i ostala objašnjenja. Finansijskim pregledima opštine sa danom i završenom godinom 31. 12. 2007 je obavljena revizija od drugog revizora, čiji izveštaj nosi datum od 26. 12. 2008 godine i izražava odbijanje za iznošenje mišljenja kao posledica nedostatka potpune finansijske informacije u finansijskim pregledima i njihove regulativne usklađenosti, nedostatka tačnosti i potpunosti prihoda, nedostataka tačnosti uknjiženja u vezi sa fiksim aktivnostima, nedostatak pogodnih i vernih procedura kontrole u vezi sa ubirom prihoda od objekata izdatih pod najam i nedostatka ovlašćenja o troškovima za gorivo, opravke i održavanje, kao i ne usklađenosti sa zakonima i pravilnicima.

Odgovornost menadžmenta o finansijskim pregledima

Menadžment je odgovoran za pripremu i iskreno predstavljanje ovih finansijskih pregleda u skladu sa međunarodnim standardima računovodstva o javnom sektoru ("MSRJS") *zasnivajući se na gotovinu, Finansijski izveštaj na osnovu računovodstva o gotovom novcu i Administrativno uputstvo br. 2008/13, o godišnjem izveštaju budžetskih organizacija*. Ova odgovornost obuhvata izradu, sprovođenje i održavanje unutrašnje kontrole pogodne za iskreno predstavljanje finansijskih pregleda bez materijalnih grešaka stvorene namerno za obmanjivanje ili grešaka u radu.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da predstavimo naše mišljenje o tim finansijskim pregledima na osnovu naše revizije. Zbog pitanja tretiranih u stavima Osnove za odbijanje i za iznošenje mišljenja mi nismo bili u stanju da obezbedimo pogodnu i dovoljnu evidenciju revizije da bi oslonili mišljenje o reviziji.

Osnova za odbijanje ili iznošenje mišljenja

- 1 Opština mora da vodi spiskove plaćanja od trećih stranaka. Zbog prirode uknjiženja koja se vodi u računovodstvu i u operativnim sistemima u vezi sa plaćanjima trećih stranaka, kao i u nedostatku alternativnih kontrola sprovedenih od menadžmenta, nismo bili u stanju da obavljamo testove dovoljnih i pogodnih za proveru tačnosti plaćanja od treće stranke poznata za završenu godinu 31.12.2008.
- 2 Opština nije predstavila u finansijskim pregledima pripremljenih sa datumom i za završnu godinu 31. 12. 2008 godine neke podatke zahtevane od SNKSP *Finansijsko izveštavanje prema računovodstvu baziranom na gotovini i Administrativnom uputstvu br. 2008/13 Godišnje izveštavanje budžetskih organizacija*. Posebno, dole je nedostajao ili nije prelistan na povoljan način u finansijskim pregledima:

- Član 11 *Izveštaj izvršenja budžeta*. Prihodi u gotovini u obračunu trezora nisu popunjeni; kao posledica beleške 12-17 ne mogu se povezati sa članom 11. Štaviše, rashodi gotovine iz računa trezora nisu u skladu sa originalnim budžetom prema pravilniku 2008/13. Iz tog razloga razlika između isplata i originalnog budžeta u koloni D nije tačna.
- Beleška 11 *Poravnanja između podela originalnog i završnog budžeta* nisu tačne i potpune.
- Objašnjenja materijalnih razlika između budžeta o kojima opština je javno odgovorna i aktuelnim isplaćenim iznosima nisu predstavljene.
- Član 13 *Obaveze izveštavanja prema Zakonu nisu ispunjene*.

Kao posledica, mi nismo bili u stanju da se opravdano obezbedimo o potpunosti i usklađenosti sa finansijskim informacijama predstavljene od opštine datumom i za završenu godinu 31.12.2008 .

- 3 Podatak 27 finansijskih pregleda govori o imovini, objektima i opremi u vlasništvu opštine. Isto tako postoji broj nedostataka i dvoumljenosti koje utiču u finansijskom izveštavanju o imovini objektima i opremi opštine kao što sledi:

- Opština nije vodila sveobuhvatni spisak imovine, objekata i opreme u svom vlasništvu.
- Opština ne raspolaže sa sveobuhvatnim spiskom svoje nepokretne imovine uključujući i dokumentaciju nad njihovom svojinom i informaciju o statusu uknjiženja u ime opštine u katastru ili sudu.

Kao posledica prirode popisa i ostalih gore objašnjenih nedostataka mi nismo bili u stanju da odredimo kakva uređenja bi bila potrebna za finansijsku informaciju koja je predstavljena u opštinskim finansijskim pregledima.

4. Opština nije izvršila nikakvo regulisanje u svojim finansijskim pregledima o upoređujućim informacijama za završne godine 31.12.2007 i 31.12.2006 godine. Dole je nedostajala ili nije prelistana na povoljan način u finansijskim pregledima:

- Upoređujuća informacija za 2007 i 2006, član 10 pregled prihoda i rashoda u gotovini i član 11 *Izveštaj izvršavanja budžeta* nije potpun i tačan. Šta više upoređujuća informacija za 2007 i 2006 u beleškama 2, 3, 5, 6, 8 i 9 i za 2007 u belešci 7 nisu u skladu sa članom 10.
- Upoređujuća informacija za 2006 u belešci 6 ne prikazuje tačan total, kao i beleška 13 nije u skladu sa beleškom 28.

Iako za finansijske preglede za završenu godinu 31.12.2007 je odbijeno mišljenje, upoređujuća informacija gore navedena može imati materijnu grešku.

Odbijanje davanja mišljenja

Zbog važnosti tretmana pitanja iz stavima osnove za odbijanje davanja mišljenja, mi ne izražavamo neko mišljenje u vezi sa ovim finansijskim pregledima.

Preispitivanje usklađenosti

Osim revizije finansijskih pregleda planirano je i izvršeno preispitivanje usklađenosti kako bi izneli zaključak sa ograničenom sigurnošću ako u svim materijalnim aspektima, aktivnostima i finansijskim transakcijama i reflektovanim informacijama u finansijskim pregledima su u skladu sa autoritetima koji upravljaju njima. Priroda, vreme i rad o usklađenosti su bila ograničena u upoređenju sa planiranim za iznošenje mišljenja uz opravdanu sigurnost o finansijskim pregledima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo zaključak na osnovu našeg preispitivanja. Mi smo radili u skladu sa ISSAI 4200 i uputstvima o reviziji i usklađenosti sa revizijom finansijskih pregleda. Ova načela zahtevaju da primenimo etičke zahteve i da planiramo i izvršimo preispitivanje kako bi postigli ograničenu sigurnost da li finansijske aktivnosti, transakcije i informacije reflektuju na finansijskim pregledima skladnost sa svim materijalnim aspektima sa autoritetima koji upravljaju njima.

Preispitivanje je ograničeno uglavnom u analitičkim procedurama i intervjuima i zato daje manje sigurnosti od revizije. Nismo izvršili reviziju i zato izražavamo naš zaključak u obliku ograničene sigurnosti koja je konsistentna sa ograničenim radom kojeg smo obavili zbog preispitivanja usklađenosti.

Verujemo da evidencija koju smo dobili je pogodna i dovoljna za osnovu naših zaključaka.

Zaključak o usklađenosti

Na osnovu našeg opisanog rada u ovom izveštaju, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prezentovane u finansijskim pregledima koje smo videli u toku revizije, sa svih materijalnih aspekata su u skladu sa autoritetima koji upravljaju njima.

Ostala pitanja

Mi skrećemo pažnju, kao što sledi:

- 1 Glavni i poverljivi izvor informacija za izradu finansijskih pregleda je Free Balance. Opština nije sprovodila integrisani kompjuterski program unutrašnjeg računovodstva koji bi obezbedio informacije u cilju blagovremenog, potpunog i tačnog izveštavanja.
- 2 Iako podpredsednik opštine je potpisao izjavu o prezentovanju finansijskih pregleda opština nije bila u stanju da izradi finalni nacrt finansijskih pregleda na srpskom jeziku do kraja naše revizije.

- 3 Opština nije sprovodila sveobuhvatni automatski sistem fakturisanja i ne vodi spiskove ili posebne račune za sve svoje dužnike u vezi sa obavezama za razne takse. Samo inkasiranja gotovine se uknjižavaju. Iako plaćeni računi se ne zahtevaju da se prelistavaju u finansijskim pregledima, nedostatak tačnosti i njihove potpunosti uticaće na prihodima opštine i na sposobnost izrade verodostojnog i tačnog budžeta i uticaće na tačno izveštavanje o inkasiranju, kao i na monitorisanju inkasiranja vlastitih prihoda na vremenskoj osnovi.
- 4 Opština nije vodila registre uplata od trećih stranaka. Raspoloživa evidencija i sprovedena kontrola od menadžmenta da bi obezbedili da uplate od trećih stranaka predstavljaju i menadžiranju u skladu sa dotičnim zakonodavstvom i da se upotrebljavaju za namenjeni cilj od zakonodavstva, bila su ograničena.
- 5 Identifikovali smo određene neusklađenosti sa Zakonom br. 2003/17 Zakon o javnim nabavkama na Kosovu (izmenjen i dopunjen). Ove neusklađenosti se povezuju sa zahtevanim procedurama koje nisu obavljene i argumentovane od opštine.
- 6 Iako opština može biti uključena u nekoliko malih zakonskih slučajeva i moguće je da plaćenje gotovinom zahteva i u bliskoj budućnosti, opština nije obavila nijedan zvaničan proces koji može obezbediti potpunu, pogodnu i verodostojnu informaciju za uknjiženje provizija i kontigentnih obaveza.

KPMG Albania Sh.p.k. Kosovo Branch

KPMG Albania Sh.p.k. – Kosovo Branch
14, Sulejman Vokshi Street
Pristina
Kosovo

Podatak

- 1 Dalja objašnjenja o preporukama i odgovornostima menadžmenta u vezi ovih sugestija su sadržana u prilogu 1 ovog izveštaja.
- 2 Objašnjenje o raznim formama modificiranja mišljenja revizije je sadržano u prilogu 2 ovog izveštaja.

Prilog 1

1. Generalno

1.1 Revizija za 2008 godinu

KPMG Albania u.o.o. – Ogranak Kosovo (“KPMG”) ovlašćena je da izvrši reviziju finansijskih pregleda SO Istog pripremljenih na osnovu gotovine u skladu sa SNKSP Finansijsko izveštavanje o gotovom novcu, za završenu godinu 31.12.2008.

Naš savet u ovom dokumentu ograničava se na specifikovanim zaključcima u nastavku i na osnovu tačnosti i potpunosti dole iznošenih činjenica, pretpostavki i prezentovanja. Ako neka od ovih činjenica, pretpostavki ili navedenih prezentacija nije potpuna ili tačna neophodno je da budemo odmah informisani, s obzirom da netačnost i nedostatak potpunosti mogu imati materijalni efekat u našim zaključcima. Za iznošenje našeg saveta baziramo se na relevantnim odredbama pozitivnog zakonodavstva Kosova, pravila, pravnih i administrativnih njihovih tumačenja. Ovi autoriteti podležu promenama, na retroaktivan način i/ili prospektima i ovakve promene mogu da imaju uticaj na vrednost naših zaključaka. Mi nećemo da učestamo naše predloge za promene ili kasnije modifikacije zakona i pravilnika, ili njihovih pravnih ili administrativnih intepretacija.

1.2 Posledice

Naš izveštaj je planiran da sadrži korisne preporuke koje mogu da pomažu poboljšanju politika računovodstva i sistema kontrole i računovodstva opštine, kao i izbegavanje slabosti koje mogu uzrokovati materijalne gubitke ili greške. Ovaj izveštaj je izrađen samo za informisanje i upotrebu od strane menadžmenta opštine, Kancelarije generalnog revizora, Ministarstva financija i ekonomije, Ministarstva lokalne samouprave (MLS) i Asamblea, i ne sme biti korišćen od bilo koje druge stranke koja nije specifikovana. Vaša je obaveza da preduzmete potrebne postupke za ispravak slabosti i ako vi ne uspete u tome, mi ne snosimo odgovornost za gubitke odnosno greške koje mogu se desiti kao rezultat greški.

1.3 Izuzeće posledica

Kao što smo se složili, vi isto tako ste prihvatili zbog važnosti u našem radu informacija i predstavljanja koja su nam data od opština njezini rukovodioci, radnici ili vaši agenti, osim slučajeva neglizencije lošeg poverenja ili navedenih nesmotrenosti, nećete nas zvati odgovornima ili krcima zbog nekog gubitka ili ostalih posledica u slučaju da se važna informacija o našem radu je zadržana ili namerno sakrivena, ili je predstavljena lažno.

1.4 Struktura ovog izveštaja

Svaka kategorija praćenja je opisana na posebnoj stranici za svako praćenje struktura je sledeća: praćenje i aktuelni status ako je primenjiv, opasnost, preporuka i odgovornost menadžmenta.

2 Inicirana pitanja u toku aktuelne godine

2.1 Priprema finansijskih pregleda

2.1.1 Praćenje

Osnovna informacija na kojoj se zasniva opština za pripremu finansijskih pregleda je Free Balance. Iako opština uknjiži prihode i plaćanja u lokalnom softveru računovodstva na osnovu Access-a, ovaj sistem ne upotrebljava se za pripremu svih podataka i za prelistavanje finansijskih pregleda.

Iako Podpredsednik opštine je potpisao Izjavu o prezentovanju finansijskih pregleda. Opština nije pripremila nacrt finansijskih pregleda na engleskom i srpskom jeziku pre početka naše revizije. U toku perioda revizije potrošili smo prilično vremena i izvora za pomoć opštini za poboljšanje prezentacije finansijskih pregleda na engleskom jeziku. Opština nije bila u stanju da preda finalni nacrt finansijskih pregleda na kraju naše revizije.

Štaviše, informacija u nastavku zahteva da se prelistavanje finansijskih pregleda nije unešeno u Free –balance i nije deo integrisanog računovodstvenog softvera:

- Imovina, objekti i oprema
- Neplaćene fakture (obaveze)
- Plaćanje od trećih stranaka

Iako opština može da bude obuhvaćena u sitnim sudskim pitanjima, i moguće je da bude potrošnje novca i u bliskoj budućnosti, opština nema neku formalnu proceduru koja bi obezbedila potpunu, pogodnu i verodostojnu informaciju za uknjiženje provizija i kontigentnih obaveza.

Kao posledica gore navedenih nedostataka, sledeći podaci nedostaju ili nisu predstavljeni kako treba u finansijskim pregledima:

- Može biti određenih isplata od trećih stranaka, na primer slučajevi kada treća stranka, kao na primer neko ministarstvo ili strani donator kupuje/doprinosi imovinu za korišćenje od opštine i opština, pošto nije registrovana u free balance nije ni prikazana u finansijskim pregledima.
- Član 11. *Izveštaj izvršenja budžeta*. Prihodi u gotovini na račun Trezora nisu dopunjeni; tako da objašnjavajuće beleške od 12 do 17 nisu bile u skladu sa članom 11. Štaviše, rashodi u gotovini iz računa Trezora prema originalnom budžetu nisu u skladu sa budžetom prema Pravilniku 2008/13, tako da i razlika u koloni D između isplata i originalnog budžeta nije tano izračunata.
- Beleška 11. Poravnanje između originalnog budžeta i završnog nije potpuna i pogodna.
- Beleška 13 – *Vlastiti prihodi*. Zahtevani pokazatelji nisu prelistani. Beleška 13. 1 **VLASTITI PRIHODI** – Prihodi od administrativnih taksi nisu potpuni. Ipak, zahtevana informacija u članu 13. 1 je data u članu 13.

- Nisu data objašnjenja materijalnih razlika između budžeta i aktuelnih iznosa.
- Član 13 Izveštavanje obaveza prema ZMJF-a nije potpuna.
- Član 16, Beleška 27. 'Ne finansijke aktive' nije popunjen.
- Upoređujuće informacije za 2007 i 2006 u članu 10 *Pregled primarja i isplata u gotovini* i član 11 *Izveštavanja izvršenja budžeta* nije potpun i tačan. Upoređujuća informacija za 2007 i 2006 u beleškama , 3, 5, 6, 7, 8 i 9, kao i upoređujuća informacija za belešku 7 ne poravnjavaju član 10. Upoređujuća informacija za 2006 godinu u belešci 6 nije dodata i beleška 13 nije u skladu sa beleškom 28. Štaviše, klasifikacija vlastitih prihoda nije tačna i konsistentna u godinamaOpasnost

2.1.2 Opasnost

Nedostaci u unutrašnjim kontrolama u vezi sa sistemom finansijskog izveštavanja može opštinu izložiti sledećim opasnostima i rizicima:

- Potpunost u tačnost finansijskih informacija ;
- Integritet podataka ;
- Očuvanje imovine ; i
- Nedostatak registra plaćanja od trećih stranaka može rezultirati u imovini / uslugama upotrebljenih bez zakupa od ostalih stranaka, ali ne od opštine.

2.1.3 Preporuka

Priprema finansijskih pregleda opštine treba da sadrži procedure i određena sredstva da bi se obezbedilo da zahtevana informacija je registrovana, procesuirana, sažeta i izveštavana direktno u finansijskim pregledima.

2.1.4 Odgovor menadžmenta

Bez komentara.

2.2 Menadžiranje imovine, objekata i opreme

2.2.1 Praćenje

Opština nema sveobuhvatni registar imovine, objekata i opreme koja je u raspolaganju opštini. Štaviše, opština nije pripremila detaljnu i sveobuhvatnu listu nepokretnina, uključujući i dokumentaciju o svojini nepokretnina i informaciju o statusu registrovanja na ime opštine u katastar ili sudu.

Registrovanje i ocenjivanje imovine od strane opštine nije počelo. Ipak opština je osnovala u 2008 Komisiju za registrovanje i ocenivanje imovine, ova Komisija još nije završila neki slučaj i kao posledica toga nisu registrovane ili ocenjene.

Zbog prirode tih podataka, opština nije bila u stanju da:

- Prelista zahtevane informacije o imovini, zgradama i opremi u finansijskim pregledima, 31. 12. 2008 i 31. 12. 2007, i
- Obezbedi usklađenost informacija uknjiženih u računovodstvu sa tabelama ocenjivanja ili nekom drugom analizom, pre usvajanja finansijskih pregleda..

2.2.2 Opasnost

Nedostatak sveobuhvatnog registra o imovini, objektima i opremi oslabljuje unutrašnju kontrolu prema istim i može dovesti do zloupotrebe imovine, kao i na ne identifikaciju ovih zloupotreba u potrebno vreme. Štaviše, menadžment može izgubiti vremena i napora za identifikaciju detalja i prenesenu vrednost aktive u toku procesa odlučivanja.

Opština može biti u stanju da ne kontroliše aktuelno korišćenje njene imovine od trećih stranaka i kao posledica toga može da ne sakupi prihode od zakupa ovih nepokretnina.

Kao posledica prirode njenih registrovanja i nedostatka potrebnog ocenjivanja njenih aktiva, opština može biti u stanju da se ne složi sa zahtevima za izveštavanje.

2.2.3 Preporuka

Preporučujemo da Predsednik obezbedi da će opština imati u obzir sledeće:

- Raspolaganje sveobuhvatnim registrom nepokretnina, imovine i opreme.
- Obuhvaćanje dodatnih izvora u toku registrovanja i ocenjivanja imovine opštine. Obuhvaćanje nezavisnih certifikovanih ocenjivača je preporučljivo i bolja praksa u takvim slučajevima.
- Obavlja redovno fizičko izbrojavanje da bi se obezbedila o postojanju aktiva i uslova i da uskladi rezultate izbrojavanja sa podacima u računovodstvu i registru.
- Učini dodatne napore u vezi potvrđivanja svojine i registrovanje nepokretnina.

2.2.4 Odgovor menadžmenta

Bez komentara

2.3 Prihodi

2.3.1 Praćenje

- *Sistem fakturisanja.* Automatski sistem postoji samo za prihode na porez na imovinu. Fakturisanje od opština za takse za dozvole za biznis i prihode od kirije se ne registruju. Za ove prihode registruje se samo inkasiranje novca.
- *Sakupljanje prihoda.* Osim poreza na imovinu, menadžment Opštine ne sadrži podeljne registre ili neku listu svih debitora prema različitim vsrtama taksi. Bez detaljnih, tačnih i dovoljnih podataka debitora, Opština nije u stanju da pripremi tačan i poverljiv budžet, da izveštava tačnu normu sakupljanja ili da na vreme proprati sakupljanje vlastitih prihoda.
- *Poravnanje prihoda.* Nije bilo poravnanja sakupljenih podataka u računovodstvu sa onim Oficira prihoda ili operacionálnih departmana za 2008. Nama nije dostavljena detaljna lista od Kancelarije urbanizma, Kancelarije katstra, Kancelarije za registrovanje vozila, Kancelarija za imovinu i kiirije i Kancelarija administrativnih taksi. Takođe, nama nije data lista dogovora za kiriju za 2008 godinu.
- *Prihodi od dozvola za biznis.* Opština ne uzima od Ministarstva za trgovinu i industriju totalni broj aktivnih biznisa za opštinu. Kao posledica, neaktivni biznisi ili zaključeni se mogu obavezati, dok aktivni biznisi se mogu i ne obavezati odgovarajućom obavezom.

2.3.2 Opasnost

Dok se za kasiranje ne zahteva prelistavanje u finansijskim pregledima, nedostatak njihove tačnosti i potpunosti će uticati na prihode koje opština može da dobije.

Nepovoljna i ne dovoljna kontrola u vezi prihoda, sowlvera i sistem fakturisanja, povećavaju opasnost manipulacije podacima i zloupotrebe informacija. Takav sistem može dovesti do ne potpunog fakturisanja i ne potpune prihode.

Manuelno registrovanje i nedostatak povezivanja sistema fakturisanja i sistema računovodstva na automatski način, izlaže opštinu opasnosti i dodanim greškama. Štaviše, to izaziva dodatna finansijska sredstva za održavanje podataka, preispitivanje i usklađivanje informacija.

Detaljna lista poresnih plaćenika, aktivnih biznisa i generiranih debitora iz sistema je od posebnog značaja u sadašnjoj situaciji, jer opštine ne registruju svaku individualnu transakciju u Free Balancu. Kao posledica osim poreza na imovinu, trezor i opština nemaju detaljnu listu od sistema računovodstva ili sistema fakturisanja. Kao rezultat toga nije moguće obaviti potrebna usklađivanja ili analize prema debitorima.

2.3.3 Preporuka

Preporučujemo da se predsednik obezbedi da će opština preduzeti postupke za poboljšanje sistema računovodstva i fakturisanja kako bi se obezbedila sigurna i efektivna kontrola u fakturisanju i prihodima. Poboljšanje procedura povezanih sa ovim sistemom će omogućiti menadžmentu monitorisanje i menadžiranje velikih opasnosti i osiguraće se da odluke u vezi budžeta, planiranja i sakupljanja prihoda su obavljena na pravilan način. Preporučujemo opštini da uzme u obzir sledeće tačke:

- Sprovođenje sistema fakturisanja koji obuhvataju detalje za plaćenike, njihovu sadašnju adresu, istoriju i normu sakupljanja prihoda od ovih isplata. Pristup takvim informacijama treba da ima samo ograničeni broj lica i ovlašćenih od menadžmenta.
- Postavljanje i kontrolisanje tarifa i normi taksa u sistem, na centralni način, koji bi automatski izračunavao i generisao fakture. Ovo generiranje faktura takođe se treba ovlastiti i preispitati.
- Postojanje automatske veze između sistema fakturisanja i sistema računovodstva kako bi se informacija procesuirala automatski u glavnoj knjizi računovodstva.
- Vršiti redovna usklađivanja između dva sistema za sve vrste prihoda. U slučajevima kada postoji razlika, trebaju se istražiti i rešiti u okviru određenog roka.
- Automatsko povezivanje Kancelarije za fakturisanje sa operacijama i da se redovno međusobno usklađuju, u slučajevima kada direktno fakturisanje se povezuje sa uslugama iz operacione kancelarije. To je posebno važno u slučajevima kada se izvršava veliki broj transakcija.

2.3.4 Odgovor menadžmentu

Bez komentara

2.4 Troškovi

2.4.1 Praćenje

Plate i dnevnice

- U slučaju kada jedan učitelj da ostavku, najmanje mesec dana Kancelarija za osoblje treba da informiše Ministarstvo javnih službi (MJS) kako bi Ministarstvo moglo da reflektuje izmenu u platnoj listi. Imajući u obzir to zakašnjenj, učitelj može da dobije nadoknadu i nakon davanje ostavke.
- Ipak, Opština ima sistem platnih lista, taj sistem se ne koristi kao poverljiv izvor informacija za podršku ciframa u finansijskim pregledima. Umesto toga, glavni i poverljiv izvor informacija su date platne liste od MJS-i.
- Iz kontrole dosjea osoblja, u našem delu izbora, videli smo da proces regrutovanja nije dokumentovan na pogodan način. Dokumenti kao način apliciranja, su nedostajali za 5 radnika, dokumentacija inervjua nedostajala je za 4 radnika i objavljivanje u novinama slobodne položaje je nedostajala u 6 slučajeva. Nije bilo opisa radnih mesta u 5 dosjea osoblja koje smo razmotrili.

Procedure nabavke

Iz dosjea izabranih nabavki mi smo pronašli da Opština nije zahtevala garanciju izvršenja ugovora za „sporazum o radu“ kao što se zahteva članom 60 Zakona o javnim nabavkama.

Isplaćanje

Za jedan slučaj u iznosu od 1,150 €, deo našeg izbora, nismo videli prateću dokumentaciju.

2.4.2 Opasnost

Iako gore navedeni pronalasci nemaju materijalni efekat u finansijskim pregledima, nedostatak komunikacije na vreme i usvajanje od odgovarajućih autoriteta ili nedostatak dokumentacije u dosjeima može dovesti do neusklađenosti sa zakonodavstvom i regulatornim zahtevima.

2.4.3 Preporuka

Preporučujemo da Predsednik obezbedi da će opština preduzeti dalje korake za poboljšanje kontrole o troškovima i isplatama i da bude u potpunom skladu sa zakonodavstvom i zahtevima lokalnih regulatora.

2.4.4 Odgovor menadžmenta

Garancija izvršenja ugovora je regulisana članom 60. 2 ZJN kojeg ponovo citiramo: ‘UA će zahtevati od Ekonomskog operatora (EO) kojem je dat ugovor sa srednjim ili velikim iznosom, da deponira garanciju izvršenja, kao preduslov za potpisivanje i stupanje na snagu takvog ugovora ako postoji opasnost da prekid tog ugovora može izazvati UA veliku materijalnu štetu’. Proizilazi da UA odrede za garanciju izvršenja ili ne.

2.5 Unutrašnja revizija

2.5.1 Praćenje

- Opština nije osnovala Komisiju za reviziju .
- Opština nam nije dostavila usvojen plan za unutrašnju reviziju za 2008 godinu.

2.5.2 Opasnost

Nedostatak Komisije za reviziju i usvojen plana revizije, povećava opasnost neuspeha unutrašnje kontrole. Štaviše, ne dozvoljava da funkcije koje se obično pokrivaju od Komisije za reviziju se obavljaju sa potrebnom nezavisnošću

2.5.3 Rekomandim

Predsednik opštine treba da osnuje Komitet revizije u čijem sastavu će biti članovi sa potrebnim iskustvom o finansijskom izveštavanju i unutrašnjoj kontroli. Komitet revizije treba da uspostavi potrebne politike i procedure za obezbeđivanje visokog standarda „ rukovođenje korporacije“. Komitet revizije treba da preispita aktuelni status i da predloži delovanja za poboljšanje, kao što sledi:

- Računovodstvo i procesi finansijskog izveštavanja opštine;
- Ocenjivanje sistema unutrašnje kontrole sprovedene od menadžmenta;
- Proces unutrašnje i spoljne revizije;
- Usklađenost, izveštavanje i struktura kontrole u celoj opštini koje obezbeđuju usklađenost sa finansijskim, regulatornim i zakonskim zahtevima;
- Plan unutrašnje revizije i praćenje pronalaska unutrašnje revizije.

2.5.4 Odgovor menadžmenta

Bez komentara

3 Inicirana pitanja za prethodnu godinu

1.1 Zapažanja u prethodnoj godini

A. Proces računovodstva i finansijskog izveštavanja

1. Na osnovu procedura izvršene revizije, identifikovali smo da nije izvršeno poravnanje podataka o prihodima između Departmana trezora MEF-a i finansijskih podataka Opštine.
  - Prihodi Departmana administracije su u tarifama za učešće na tenderima, izvode rođenih, venčanih, osmrtnice itd. O tim uslugama nije bilo moguće da obezbedimo analitički spisak o ubiranim prihodima do 31. 12. 2007.
  - U Departmanu privrede, postoji razlika od 2, 587 € između spiska klijenata o prihodima za izdavanje radnih licencija i Free balance.
  - U Departmanu geodezije, katastra i imovine postoji razlika od 19,905 € između dobijenih podataka od registra klijenata u vezi sa prihodima iz registrovanja ili transfera imovine, o merenjima i arhiviranim aktivnostima, registrovanju nepokretnina itd sa Free Balancom.
  - Takođe, u Departmanu urbanizma postoji razlika od 27,947 između podataka uzetih sa registra klijenata o prihodima od građevinskih dozvola i upotrebe javne imovine sa Free Balance.
2. Opština ne vodi poseban spisak o svojim dužnicima za razne takse kao što su: godišnja taksa o imovini, godišnja taksa o dozvalama biznisa, godišnje učešće u berzama, najam za korišćenje opštinske imovine itd. Bez tačnog registra dužnika opština nije bila u stanju da priprema verodostojan i tačan budžet i tačne podatke kako bi ubirala vlastite prihode u povoljno vreme.
3. Opština ne vodi poseban spisak o svojim fiksnim aktivnostima, ali nema ni evidencije izvršavanja provere fizičke ekzistencije svoje aktive do 31. 12. 2007 i poravnanje podataka u opštinskim knjigama sa izvršenim fizičkim numerisanjem.

B. Utvrđivanje i operativna efikasnost unutrašnje kontrole

4. Departman unutrašnje kontrole opštine je funkcionisao bez nekog plana za 2007 godinu. Opština nije osnovala telo za reviziju koje bi se bavilo unutrašnjim pitanjima i sprovođenjem preporuka. Ova pitanja povećavaju opasnost postojanja ne kontrolisanih zona i minimizira se poverenje u radu unutrašnjeg revizora od menadžmenta i unutrašnjeg revizora.
5. Na osnovu inspekcije određenih troškova u vezi potrošnje goriva, opravke i održavanja, nađeno je da opština ima istaknute nedostatke za sprovođenje dovoljno pogodnog procesa ovlašćenja. Osnovna dokumenta po tom pitanju, kao i deo razmatranja dokumentacije ne sadrži evidenciju usvajanja ili njihovog primanja od strane ovlašćenog lica.
6. Na osnovu razmatranja primeljene i fakturosane robe našlo se da ne postoji procedura kontrole. Regulator zahteva usvajanje svakog primanja nabavljene robe koja prelazi vrednost od 100€, od strane posebne komisije.
7. Štaviše, osmatranjem određenih troškova našli smo da ne postoji procedura kontrole telefonskih troškova. Nisu uspostavljeni limiti za upotrebu telefonskih linija kao što se zahteva od uputstva vlade Kosova –AU br. 08/2006 u kojem se striktno specifikuje osoblje koje može imati pristup mobilnoj telefoniji.

C. Usklađenost sa zakonima i pravilnicima

8. Sa inspekcije prihoda u vrtićima, u toku 2007, nađeno je da su seti prihodi (20 € po detetu) sakupili u gotovini. uputstva trezora zabranjuju sakupljanje prihoda u gotovini kada iste prelaze iznos od 10€.
9. Finansijski pregledi opštine nisu izrađeni kao što se zahteva Administrativnim uputstvom 2007/08 i nisu dostavljeni jedinici trezora MEF-a.
10. Departman geodezije, katastra i imovine ubira prihode od sledećih aktivnosti izdavanje sertifikata, geodetskih merenja, registrovanja nepokretnina, kao i registrovanje transfera imovine. Primenjive tarife za neke od ovih aktivnosti nisu u skladu sa Administrativnim uputstvom br. AKK 2006/01.
11. Od inspektovanja izvorne dokumentacije u vezi sa ugovorima za snabdevanje opremom za kancelarije od „Meshari“, nalaz je da uslovi ugovora nisu ispunjeni. to predstavlja neusklađenost sa članom 7.2 finansijskih pravila i uputstva trezora 02 o upotrebama javnih fondova.
12. Sa revizije dokumentacije tendera „nabavka prehrane i higijenskih materijala“ u iznosu od 38,000 našlo se da nije bilo 3 ponude. Radnim licencijama, za dva od tri ponuđača, je istekao rok. Tako da je opština kršila član 30A4 Zakona o javnim nabavkama br. 2003/17 i Pravilnik 2007/20. U slučajevima kada nema tri ponude za tender, zvaničnik nabavki mora da inicira nove procedure tenderisanja u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.
13. Inspekcijom izvorne dokumentacije u vezi sa procedurama tendera za izgradnju puta Guracok – Istog, nađene su određene neispravnosti kao što su: izvršiocu kome je dat ugovor, svoj potpis je stavio na ugovor pre dana zatvaranja svih procedura tendera što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i Pravilnikom 2003/17 i Pravilnikom 2007/20.
14. Inspekcijom izvornih dokumenata u vezi sa ispunjavanjem procedura tendera za izgradnju gradskih ulica – Istog, kao i promenu prozora zgarde gimnazije „Haxhi Zeka“ nađene su sledeće neregularnosti: dosjeom tendera se zahteva da pre potpisivanja dogovora sa dobitnikom tendera, ovaj zadnji mora da plati 10 % vrednosti ugovora za osiguranje izvršavanja uz važnost do 60 dana nakon završetka radova; tehnički prijem je bio u aprilu 2008 dok je osiguranje bilo važeće do 31. 12. 2007; ugovor je trebao biti ispunjen u roku od 48 sati, nakon potpisivanja ugovora 02. 10. 2007 Opština je kršila član 60.5. Zakona o javnim nabavkama br. 2003/17 i Pravilnika 2007/20.
15. Inspekcijom izvorne dokumentacije u vezi sa završavanjem procedura tendera za subvenciju projekta „organizovanje časova skijanja od direktora za kulturu, omladinu i sport primećene su određene nepravilnosti. U nastavku, zvaničnik javnih nabavki nije sporvodio pogodne procedure i ekonomskih operatorima nije dat zahtev za određivanje cene ugovora. Tako da su ekonomski operatori bili diskriminirani negirajući im efektivnu konkurenciju na ovaj tender. Ovaj slučaj nije u skladu sa članovima 30, 35.3, 35.6, 35.7, 35.8, i 35.9 ZJN 2003/17 i pravilnika 2007/20.
16. Inpekcijom izvorne dokumentacije u vezi da dogovorom „ asfaltiranje gradskih ulica“ nađena je razlika između navedenog iznosa u ugovoru (182.711€) i iznosa predstavljen u godišnjem izveštaju o realizovanim ugovorima u toku 2007 godine u iznosu od 168, 739 €. Kao posledica, godišnji izveštaj podnošen u APP nije bio tačan.
17. Na osnovu izvršenih procedura o transakcijam snabdevanja, nađen je slučaj kada izvršene usluge za registraciju vozila, osiguranje i tehničku kontrolu su izvršeni od jednog snabdevača bez procedura nabavki (AD Burreli, Dukagjin).

3.1 Status u ovoj godini

- Aktuelni status za tačku A je detaljan u tačkama 2.3 i 2.2 aktuelne godine.
- Aktuelni status za tačku B.4. je detaljan u tački 2.5. aktuelne godine
- Ostali nalazi za tačku B, povezani sa utvrđivanjem i sprovođenjem unutrašnjih kontrola troškova, detaljizovani su u tački 2.4 aktuelne godine.
- Nalazi aktulne godine u vezi priprema finansisjkih pregleda, troškova, prihoda, procedura i pravilnika opisanih u opažanjima u prethodnoj godini u tački C su detaljni za aktulenu godinu u tačkama 2.1, 2.3 i 2.4.

Prilog 2

Razne forme mišljenja Revizora koje su upotrebljene od Kancelarije generalnog revizora u izveštaju godišnje revizije 2009 godine

(Uzeto iz ISSAI 4000)

9. Jedno mišljenje revizije normalno se iznosi u standardnom formatu i povezuje se sa finansijskim pregledima u celosti otklanjajući potrebu za šire objašnjenje u vezi toga šta stoji iza. Ali, omogućujući čitaocu da kroz tu vrstu, opšte shvatanje njegovog značaja. Priroda reči će biti uticana od zakonskih normi za reviziju, ali i sadržaj mišljenja je potreban da jasno pokaže da li je planirano ili kvalifikovano i ako je kvalifikovano, kvalifikovano je za određene aspekte ili je mišljenje protiv (stav 14) ili odbijanje za iznošenje mišljenja (stav 15) .

10. **Nekvalifikovano mišljenje** iznosi se kada je revizor zadovoljan u svakom materijalnom aspektu kao što sledi:

- (a) Finansijski pregledi su izrađeni uz upotrebu prihvatljive računovodstvene osnove i politika koje su sprovedene na istrajan način;
- (b) Pregledi su u skladu sa statusnim zahtevima i dotičnim pravilnicima;
- (c) Na osnovu znanja revizora o jedinici gde se vrši revizija, pogled predstavljen od finansijskih pregleda je održljiv; i
- (d) Finansijski pregledi sadrže potrebne predstavke informacije o svim materijalnim pitanjima.

11. **Skretanje pažnje** . U određenim okolnostima revizor može misliti da čitaoc neće biti u stanju da ispravno shvati finansijske preglede ako mu se ne skrene pažnja o važnim ili neobičnim pitanjima. Kao generalno načelo revizor koji iznosi nekvalifikovano mišljenje ne poziva se na aspekte finansijskih pregleda, u slučaju da će isti loše interpretirati kao kvalifikacija. U cilju otklanjanja iznošenja tog ubedenja referisanja kja imaju smisao „ skretanje pažnje „ iznose se na u posebnom stavu odvojeno od mišljenja. Ipak revizor ne treba da skreće pažnju o pitanjima koja se nadovezuju u nedostatku dovoljnog predstavljanja informacije u finansijskim pregledima, ali ni kao alternativa ili zamena kvalifikacije mišljenja.

12. Revizor **može da ne bude u stanju da izražava ne kvalifikovano mišljenje u slučaju da postoji** neko od dole navedenih okolnosti i na osnovu suda revizora njihov efekat na finansijskim pregledima je ili može biti materijalan:

- (a) Imao je ograničeni cilj revizije ;
- (b) Revizor proverava da li su pregledi potpuni ili loše interpretirajući, ili ako ima nekih ne opravdanih propusta prihvaćenih računovodstvenih standarda i
- (c) Ima nesigurnosti koje zadiraju u finansijske preglede .

13. **Kvalifikovano mišljenje**. Kada se revizor ne slaže ili nije siguran da jedna ili više posebnih stavki finansijskih pregleda, koji su materijalni , ali ne ključni za shvatanje pregleda, mora se izneti kvalifikovano mišljenje . Formuliranje mišljenja normalno predstavlja zadovoljavajući rezultat za reviziju, subjekat jasne i koncizne izjave o pitanjima gde revizor ima suprotnosti ili koje stvaraju ne sigurnost u kojoj dovode kvalifikaciju mišljenja. Količinsko opredeljenje finansijskog efekta koji proizilazi od nesigurnosti ili suprotstavljanja od strane revizora, pomaže korisnike pregleda, ali ipak to nije uvek moguće ili mnogo važno.

14. Mišljenja protiv: Kada revizor nije u stanju da stvara mišljenje o finansijskim pregledima uzetih u celini zbog bitnih suprotnosti koje štete prezentaciji pozicije sa merom koju kvalifikovano mišljenje samo u nekoliko aspekta bilo bi nepovoljno, daje se mišljenje protiv. Formulisanje takvog mišljenja razjašnjava da finansijski pregledi nisu predstavljeni na ispravan način, uz jasnu i kratku specifikaciju svi osporenih pitanja. Ponovo količinsko definisanje finansijskog efekta pomaže korisniku pregleda, a ko je jedna stvar praktična i važna.

15. Odbijanje za iznošenje mišljenja . Kada revizor nije u stanju da stvara mišljenje o finansijskim pregledima uzetih u celini iz razloga ne sigurnosti ili ograničenog cilja toliko važno da kvalifikovano mišljenje samo za određene aspekte ne bi bilo povoljno, onda se odbija iznošenje mišljenja . Formulisanje takvog odbijanja razjašnjava da se ne može izneti mišljenje kratko i jasno specificirajući nesigurna pitanja.

16. Za SAI obično je da se iznosi detaljan izveštaj koji objašnjava mišljenje u okolnostima kada nije moguće da se iznosi nekvalifikovano mišljenje.